

Rok literatury v Nymburce zahájili i Hrabalovci

V pátek 28. listopadu 2015 byl v prostorách nymburské městské knihovny slavnostně zahájen Rok literatury v Nymburce 2016.

Téměř na den stejně – 30. listopadu – se před sto dvaceti lety sešel „odbor pro zřízení veřejné knihovny“, od 1. ledna 1896 už veřejná knihovna, jako jedna z pěti v Čechách, zahájila svůj provoz. A právě u příležitosti stého dvacátého výročí je Rok literatury v Nymburce pořádán. Do jeho organizování se zapojila nejen knihovna, ale i další instituce v čele s městem Nymburk, dále pak divadelní spolek Hálek a Hálkovo městské divadlo, městské kulturní středisko, Klub čtenářů Bohumila Hrabala, nakladatelství Kaplanka, Vlastivědné muzeum a místní školy.

U takové příležitosti nesměl proto Klub čtenářů Bohumila Hrabala chybět. Sešlo se nás poměrně dost, a to včetně dvou neaktivnějších zahraničních členů: Petera Pačaje ze Slovenska a Ryszarda Borowskiho z Polska. Zúčastnil se dokonce i pes – nerozlučný společník Milana Richtera z Ústí nad Orlicí.

Dokončení na str. 2.

V rámci Roku literatury v Nymburce se mají na co těšit i členové Klubu čtenářů Bohumila Hrabala (sledujte informace na www.knihovna-nbk.cz).

Hrabalovo Kersko, letos již osmnáctý ročník, se uskuteční v sobotu 21. května.

Plánujeme vydání čtyř čísel Nymburského pábitele. Záleží ale také na členech klubu, jestli skutečně vyjdou, neboť není jednoduché je naplnit aktuálními zprávami a příspěvky z členských řad se zrovna nehrnou.

Nakladatelství Kaplanka chystá dvojzajčné vydání Ztracené uličky (viz str. 2) a brožurky Jak šly nymfy do důchodu (o vzniku knihy Harlekýnovy milióny).

Proběhnou i tradiční akce Postřižinského pivovaru.

Setkání členů Klubu čtenářů Bohumila Hrabala na snímku Milana Richtermoce.

KDE SE CO ŠUSTLO

• Na XI. ročníku divadelního festivalu Hrabalova ostře sledovaná Polná, který se uskutečnil od pátku 25. do pondělí 28. září 2015, reprezentoval hrabalovskou tvorbu divadelní soubor Klas z Klášterce nad Ohří s inscenací Ostře sledované vlaky v režii Václava Poldy (27.9.).

• V Klubu sběratelů kuriozit je velmi aktivní sekce sběratelů pivních suvenýrů. V jejich sbírkách zaujímají přední místo kolekce pivních etiket nymburského Postřižinského pivovaru, ale i ostatní užité a reklamní předměty – lahve, pulitry, sklenice, korbele, otvíráky, tácky, korunky, kalendářky, plakáty, reklamní tiskoviny, ale i fotografie jak historické, tak současné. Více na <http://www.sberatel-ksk.cz>.

• Zatímco na levé straně Labe máme z Nymburka do Kerska Cyklostezku Bohumila Hrabala, na opačném břehu by měla v letech 1919-2022 vzniknout Cyklostezka krajinou Bohumila Hrabala.

Nymburský deník z 8. září 2015 uvedl: Cyklostezka krajinou Bohumila Hrabala.

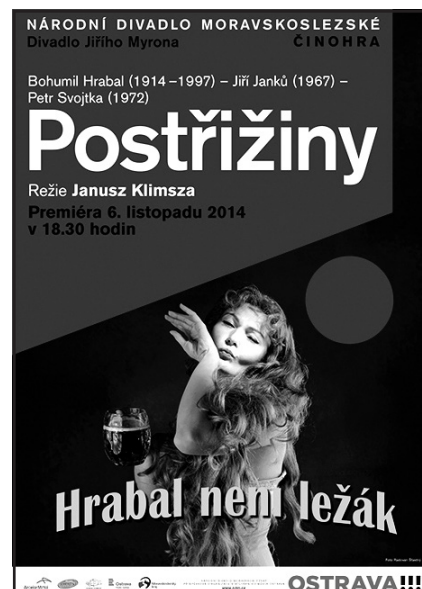
Tak zní poetický název trasy, která by měla vzniknout podél Labe mezi Poděbrady a Brandýsem nad Labem. Rada Středočeského kraje odsouhlasila podepsání memoranda, které pomůže propojit cyklostezky středního Polabí.

Podle hejtmana Miloše Petery se jedná o projekt cyklostezky v úseku Nymburk – Lysá nad Labem – Čelákovice, která propojí stávající cyklostezky v okolí Brandýsa nad Labem se systémem cyklostezek v úseku Nymburk – Poděbrady. „Obce a města, která vznik memoranda iniciují, zamýšlejí na základě tohoto dokumentu založit Dobrovolný svazek obcí. Nově vzniklá organizace by se dále zabývala přípravou a potenciálně i realizací stavby cyklostezky v uvedeném úseku. Středočeský kraj by byl jedním ze signatářů memoranda,“ vysvětlil Petera s tím, že podpis memoranda musí ještě schválit krajský zastupitelé.

• V seznamu literárních děl k ústní maturitní zkoušce z českého jazyka a literatury pro školní rok 2015-2016 jsou zařazena díla

Bohumila Hrabala: Ostře sledované vlaky, Postřižiny, Příliš hlučná samota a Obsluhoval jsem anglického krále.

• Nakladatelství Kaplanka Nymburk chystá pro letošní rok s podporou Česko-německého fondu budoucnosti dvojjazyčné česko-německé vydání rané sbírky veršů Bohumila Hrabala Ztracená ulička. Přeložila ji německá bohemistka Maria Hammerich-Maier. Editorem knihy je Jan Řehounek.

• Národní divadlo moravskoslezské pokračuje v reprízování úspěšné adaptace Hrabalových Postřižin (premiéra 6. listopadu 2014). V divadle Jiřího Myrona je uvede 12. března 2016.

Milan Čejka a Jan Řehounek.

Rok literatury v Nymburce zahájili i Hrabalovci

Dokončení ze str. 1.

Program literárního odpoledne zahájil koncert Nymburského komorního orchestru za řízení koncertního mistra Arnolda Smrtky (Dvořák, Vivaldi, Zach...). Ředitelka knihovny Helena Liptáková pohovořila o stodvacetileté historii knihovny. Místostarosta Pavel Fojtík ujistil přítomné, že knihovna a literatura má plnou podporu radnice, což dokladoval výčetem několika knižních titulů, jejichž vydání bude v příštím roce spolufinancovat (monografie Barbory Hoblové či kniha Nymburk literární). Následovala přednáška předsedy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Jana Řehounka o vzniku Hrabalových Harlekýnových miliónů, úryvky z knihy četl Milan Čejka. Byly předány ceny ze soutěže časopisu Nymburský pábítel a proběhl křest nové knihy z nakladatelství Kaplanka Sakrální a votivní drobné stavby a křížky v Nymburce (Jan Řehounek). Vyvrcholením příjemného setkání byl recitál písničkáře Jana Buriana.

Závěr příjemného odpoledne patřil neformálnímu popovídání při výborném pohoštění, které tradičně připravila obětavá děvčata z knihovny, jimž patří velký dík. Za Postřižinské pivo děkujeme panu Pavlu Benákovu, řediteli Pivovaru Nymburk.

V průběhu Roku literatury v Nymburce bude jistě řada takovýchto pěkných příležitostí, kdy se členové Klubu čtenářů Bohumila Hrabala budou moci znovu sejit.

• V soutěži Nejkrásnější česká poštovní známka roku 2014 se známka vydaná ke stému výročí narození Bohumila Hrabala (autoři M. Richterová a M. Ondráček) umístila na 22. místě. Zvítězila známka s reprodukcí obrazu P. P. Rubense Shromáždění olympských bohů (autor M. Ondráček).

Fotografie Jan Řehounek

Vladimír Cícha, Vancouver Borovice v K.

Tím krajem jsem se procházel jen četbou autora který jej proslavil a uvedl do vědomí svých spoluobčanů i občanů jiných zemí a kamerou zvěstující slavnosti sněženek ale nevíme dne ani hodiny a procházím se rovnou silnicí dokonalou pro kolozidy mezi krasavicemi borovic škoda že v ten klidný den ve větru nezpívají až slunce sestoupí po své odpolední pouti borovice rozdělí prostor na rovnoběžky světla a stínů a obohatí jej o další dimenzi tady přehazovačka na bicyklu je docela zbytečná zato dobrý zrak aby to všechno kolem viděl... odbočují a kratičkou cestou poznamenanou tisíci kočičích tlapiček blíží se k železnému plotu v tom božím tichu slavobráně za kterou rodila se literatura....

Přečtěte si

„O Hrabalově psaní se říká, že je jedinečné, že užívá bohatý a krásny jazyk. Co je krásného na tom, když používa nespisovnou češtinu, nebo dokonca sprostá slova či nesrozumiteľné výrazy?“ Tak to je úryvek z mailu, ktorý jsme dostali od jakéhosi pana V.K. Čas od času přicházejí i podepsané dotazy podobného charakteru.

Doporučujeme všem, kdo si chtějí udelat jasno o jazykové výjimečnosti a zvláštnostech literárního projevu Bohumila Hrabala, aby si našli na internetu na stránkách Naše řeč (www.nase-rec.ujc.cas.cz) stať J. Štěpána Bohumil Hrabal a regionální jazykové projevy. Je to poučné čtení.

POSLOUCHEJTE, VLAKY UŽ JEDOU!

Další z děl Bohumila Hrabala dostalo zvukovou podobu. Jsou to OSTŘE SLEDOVANÉ VLAKY vydané Radioservisem v rozhlasové úpravě Jiřího Vondráčka a načtené za režijního vedení Aleše Vrzáka hercem Jaroslavem Pleslem. Jeho podání příběhu Miloše Hrmy je velmi civilní, není tu snaha „hrát“ jednotlivé postavy, což dává možnost většího soustředění na podstatu děje celé novely. K tomu přispívá i to, že na dva kompaktní disky dávající celkový časový prostor v délce 146 minut není možno vtěsnat celé znění Hrabalova textu, takže některé vedlejší epizodky jsou vypuštěny a pozornost je věnována především hlavní dějové lince. Vše podstatné a důležité tam samozřejmě zaznívá - od humorných pasáží až po onen tragický závěr popisující smrt dvou nevinných lidí pohlcených válečnou mašinerií.

Album je opatřeno jednoduchým papírovým obalem, o jehož design se postarala Alena Nievaldová, a v němž najdeme zasvěcené průvodní slovo Tomáše Weisse. Krátký hudební úvod pro všech šest kapitol, do nichž je četba rozdělena, vybral Tomáš Pergl ze skladby Inspiration od Boba Haggarta. To je vlastně také mimoděčná připomínka Bohumila Hrabala, který rád v hovoru používal slova foneticky končící na „ejš“, a občas si do této podoby převáděl i slova ryze česká.

Poslech dobře přečteného Hrabalova textu dává vyniknout autorovu dokonalému vypravěčskému stylu, který je prost

zbytečného patosu, i jeho poetickému jazyku dokonale vystihujícímu všechny detaily děje i popisovaného prostředí. Vedle knižní a filmové podoby Vlaků existuje nyní i tato zvuková, rozšiřující možnost seznámení se s tímto Hrabalovým dílem, jehož memento zní v sebezníčovacím kolotoči současného světa čím dál tím naléhavěji.

Ivan Kott

Radioservis už vydal:

Bambini di Praha, Obsluhoval jsem anglického krále, Perličky Bohumila Hrabala, Jarmilka, Obrazy, ze kterých žiji, Tekutý milenec (Bohumil Hrabal a Jana Koubková).

Úžasný dort pro B.H.

Je až podivuhodné, kde se můžete s Bohumilem Hrabalem setkat. Snad ještě kurióznější než dřevěná Boganova socha s knihami a kočkou na nymburském náměstí je „Dort s Bohumilem Hrabalem a Postřížinským pivem“ na webových stránkách www.zorka.estranky.cz – v odkazu Mjedy dorty I.

Jak se ona Zorka jmenuje a odkud je, se na webu nedozvíte. Zato tam je upozornění, že dorty neprodává – tvoří je pouze pro rodinu a kamarády.

Chtěl bych se stát jejím kamarádem!

Darebákov na smet'ák

„...nad Josefský pramen teď dorazily vůně močůvky z několika protilehlých žump...“

B. Hrabal, Jeden dětský den, in: Slavnosti sněženek

Svätý Jozef je prostredníctvom osviežujúcej minerálnej vody pritekajúcej „ponornými ríčkami“ až z Krkonos, akousi prirodzenou súčasťou Kerského polesia. On je vlastne jedným z Keršťanov. Dobromyseľný patriarcha dbajúci o dostatok vody pre smädnych ľudí, pre domáciach i pre pútnikov. Aj keby tam vedľa prameňa nebol spodobený v dreve, keby tam nestál na podstavci, aj tak by bol na mieste prítomný v názve prameňa, a teda aj v pamäti ľudí.

Keď môžu juhoamerickí indiáni veriť, že „Bambini di Praga“ je z mesta a krajiny, kde chodil Ježiško do školy, neviem prečo by Keršťania nemohli veriť, že jeho nevlastný otec, pestún, vychovávateľ a ochranca za detských liet, bdie nad kvalitou vody „Kerky“, ktorou sa napájajú už po celé generácie. A teda k prameňu prirodzene patrí.

Ja to vidím tak, že Keršťanom chce niekto ich svätého Jozefa vziať. Chce ich zbaviť kúska identity, okradnúť o časť histórie i súčasnosti, poškodiť obraz Kerského polesia, skutočného i Hrabalovho, literárneho, „pábiteľského“ Kerska. Niekto chce Keršťanom, a tým i pamiatke ich veľkého kamaráta spisovateľa, ich bývalého suseda, priateľa, ublížiť.

Opäť ktosi odrezal sochu svätca hlavu. Opäť ktosi zhanobil symbol ľudskej tolerance, súdržnosti, pokojného spolunažívania. Ktosi! „Ten“ alebo „tí“, ktorí to spáchali, sú, hoci si to možno ani neuvedomujú, nositelia zla. Nízke ľudské pudy a slabosti, medzi ktorými priam kraľuje démon závidosti, ovládli ich vedomie i svedomie, zatvrdili srdcia a začiernili duše. Som ale pevne presvedčený, že aj tak najviac ublížili sami sebe. Nič nezískali, a ani v budúcnosti nezískajú, hoci by odrezávali svätcom hlavu každú temnú kerskú noc.

Verím, že ich barbarské, idiotské činy, hodnoty, na ktorých stojí Kerské polesie, paradoxne posilnia a upevnia. Všeobecné odsúdenie úbohého vandalizmu a solidarita so slušnými ľuďmi vôbec a Keršťanmi zvlášť, napokon kerské „genius loci“ zhodnotia a nositeľov zla odhodia na smetisko, „na smet'ák“, kde sa ukrýval svojho času Hrabalov obľúbený kocúrik Cassius. Tam takito darebáci patria a pre nich na rozdiel od čierneho Cassia niet návratu.

Peter Pačaj

oddělení. Číslo řádku 19

Jméno a příjmení dítěte *Karel Poláček*

narozen(a) dne *27. března* 18*98* v *Rychnově*

náboženství *mojžišského*

příslušný(á) domovem do *Doudlebska* v okrese *Království českých*

jest očkovaný(á), začal(a) chodit do školy vůbec dne 1. září 1898, do školy zdejší dne *1. září 1898*

Jméno a stav otcův (nebo matčin) *Jindřich Poláček, obchodník*

Jméno a stav poručníkův (nebo stravovatelův)

Bydliště dítěte *Rychnov, č. 465*

Klasifikace	Výkaz docházky školní
-------------	-----------------------

oddělení. Číslo řádku 7

Jméno a příjmení dítěte *Bohumil Blecha*

narozen(a) dne *1. ledna* 18*98* v *Jevišovicích na Moravě*

náboženství *katolického*

příslušný(á) domovem do *Brna* v okrese *Desnénskem na Moravě*

jest očkovaný(á), začal(a) chodit do školy vůbec dne 1. září 1898, do školy zdejší dne *1. září 1898*

Jméno a stav otcův (nebo matčin) *Bohumil Blecha, úředník sem. úřadu v Brně*

Jméno a stav poručníkův (nebo stravovatelův) *Antonín Kovař, soukeník*

Bydliště dítěte *Rychnov, č. 217*

Klasifikace	Výkaz docházky školní
-------------	-----------------------

Pan PhDr. Josef Krám, neúnavný badatel a propagátor Rychnova nad Kněžnou, nám poslal dva dokumenty, z nich je patrné, že biologický otec Bohumila Hrabala Bohumil Blecha byl na rychnovské obecné škole spolužákem pozdějšího spisovatele Karla Poláčka. Pokud se chcete dozvědět víc o Rychnově a o práci Dr. Kráma, otevřete si na internetu Průvodce Rychnovem a čtení o Poláčkově městě na http://www.rychnov-city.cz/html/e_book/index.html.

Jazykovědcovo vysvětlení slova pábení

Znovu a znovu zaznívá mezi Hrabalovými čtenáři otázka, co je to pábení, co znamená slovo pábítel, které jsme si dali do titulu našeho klubového zpravodaje.

Hezké a fundované vysvětlení přinesla kniha jazykovědce Michala Novotného „Zákulisí slov dotřetice“ (Motto, Praha, 2006).

Slova pábit, pábení a pábítel se v oficiálních slovnících vydaných v druhé polovině minulého století nevyskytují. Jsou až ve slovníku Co ve slovnících nenajdete, kde se říká, že pábit znamená okouzlovat vášnivou zaujatostí pro něco, tvořivou schopností řeči, přirozeným chováním a že jde o Hrabalovo ztvárnění osudů a vyprávěčského umění hlavních postav jeho próz, takzvaných pábítelů.

Ano, slova pábení, pábit a pábítel uvedl do češtiny spisovatel Bohumil Hrabal především v próze Pábítelé, která vyšla v roce 1964. Obvykle se soudí, že ta krásná slova si mistr jazyka Hrabal prostě vymyslel. Podle spisovatele Jiřího Gruši však Hrabal, patrně díky své původem německé ženě, při tvorbě slova pábit sáhl do pražské němčiny. „Pábit, to je fabeln, baffeln, nebo babbeln, cosi jako

žvatlat, povídat,“ píše Gruša v knížce Česko – návod k použití.

Zajímavé však je, že slovo pábit se v české literatuře objevilo už před Hrabalem. Pavel Eisner ve své knize Chrám a tvrz, která poprvé vyšla osmnáct let před Hrabalovými Pábíteli, vzpomíná, že básník Jaroslav Vrchlický, v posledních týdnech svého života už neschopný rozumné řeči ani správné výslovnosti slov, řekl, že ho bolí hlava od pábení – a myslil tím od kouření.

Nevím, zda Hrabal tuhle příhodu o nepsném slově, vlastně blábolu, zrozeném Vrchlického nemocí, znal, nebo zda slovo pábit stvořil z pražského německého slova, jak přesvědčivě píše Jiří Gruša, eventuálně zda ho přece jen nevymyslel jaksi z ničeho, tedy ze svého hlubokého citu pro češtinu. Ale to není důležité. Podstatné je, že krásné Hrabalovo slovo pábit ve významu, který mu dal, češtinu obohatilo. Řekl bych, že navěky.

Fotografie Jan Řehounek

Hrabalova síťovka

Vzpomínka filmového režiséra Petra Kolihy z roku 1988:

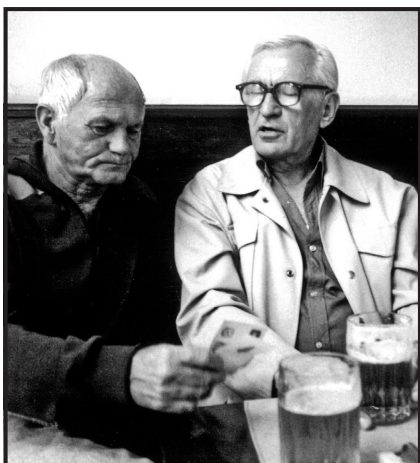
„Vzpomínám na den, kdy jsem seznámil Bolka Polívku s panem Hrabalem v pivnici U Zlatého Tygra. Počáteční opatrnost rychle pomínila a oba se pak přebíjeli svými názory na výtvarné umění. Já jsem tehdy do debaty vstoupil pouze poznámkou, že se už musím rozloučit, jelikož jedu do Berouna za spolužákem Vladimíra Boudníka Jirkou Šmejkallem, který nám půjčí do filmu svoji satinyrku, a ještě jsem poznamenal, že Jirka na tom teď není nejlíp. Pan Hrabal šáhnul na věšák, kde visela naplněná síťovka, a podal mi ji.

„Prosím, dejte to Jirkovi, a ať Jirka také nezapomene na syna a kočky.“ Před pivnicí jsem nakoukl do síťovky, kde bylo nacpáno mnoho tisíc korun československých, asi nějaký honorář za knihu pana Hrabala.“

V roce 1974 vylučují představitelé Městského národního výboru v Nymburce Bohumila Hrabala z přípravného výboru oslav 700. let města Nymburka. Jednou z bezprostředních reakcí rozladěného a zklamaného spisovatele je, že koupil v Hradištku na hřbitově hrob, jak později v nadsázce napsal, Elišce k narozeninám, a nechal do něj přestěhovat ostatky svých rodičů Františka a Marie Hrabalových i strýce Pepína. Tím se, jak prohlásil, definitivně odstříhl od Nymburka. Ve skutečnosti tomu tak nebylo, Nymburk až do své smrti nesmírně miloval. Podařilo se zjistit, že hrobové místo rodiny Hrabalovy na nymburském hřbitově stále existuje. Jde o hrob s číslem 1476/IV (na snímku vpředu).

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Nymburský pábítel, únor 2016. Registrace: MK ČR E 1088777. Vydavatel: Městská knihovna, Palackého 1749, 288 02 Nymburk, tel.: 325 512 723. Šéfredaktor: Jan Řehounek, Všechnápská 1666/6, 288 02 Nymburk, tel. 603 238 523, e-mail: jan.rehounek@seznam.cz. Grafické zpracování: Vladimír Kvíz, Ječná 26, 288 02 Nymburk, tel.: 603 415 060, www.kviz.cz, e-mail: vladimirkviz@gmail.com. Tisk: Tiskárna Boftisk, Potoční 1847, 288 02 Nymburk, tel.: 737 419 930, www.boftisk.cz. Pro členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala zdarma, volně prodejné výtisky 10 Kč. Náklad 200 ks.

Další místo pod malými parohy osiřelo

Bohumil Hrabal s Františkem Dvořákem

Pátek 13. listopadu 2015 se zařadil do pověstných nešťastných pátků, neboť v ten den se konalo v obřadní síni strašnického krematoria rozloučení s Prof. PhDr. Františkem Dvořákem. Zemřel po krátké nemoci v pondělí 9. listopadu v požehnaném věku 95 let.

Odešel významný český historik umění a autor sto padesáti publikací, v nichž se věnoval především výtvarnému umění, skvělý pedagog, nositel vyznamenání Artis Bohemiae Amici a Zlaté plakety prezidenta republiky (Václava Klause), výjimečný člověk. Odešel ale rovněž jeden z přátel Bohumila Hrabala, jeden z obdivně poslouchaných diskutérů nejen u stolu pod malými parohy v pivnici U Zlatého tygra.

Když pronášel 12. února 1997 smuteční řeč nad spisovatelovou rakví, řekl: „Bohu-

mil Hrabal nezemřel, pouze přestal psát.“ Tuto větu můžeme dnes směle parafrázovat: „Profesor Dvořák nezemřel, pouze přestal vyprávět o svém milovaném umění.“

Bohumil Hrabal a výtvarné umění

Bohumil Hrabal měl velmi blízký vztah k výtvarnému umění. Je všeobecně známo, že jeho názory na výtvarné umění nejvýrazněji ovlivnila Skupina 42, především Jirí Kolář. Nelze samozřejmě pominout vliv blízkého přítele Vladimíra Boudníka či koláže Kurta Schwitterse (sám po celý svůj život koláže vytvářel).

Méně známou skutečností ovšem je, že k výtvarnému umění Hrabala přivedl ve třicátých letech minulého století jeho nymburský blízký přítel Antonín Frýdl.

Pražský rodák Antonín Frýdl (* 25. října 1896, † 20. července 1976) vystudoval Akademii výtvarných umění v Praze u profesorů Jakuba Obrovského, Karla Krattnera a Augusta Brömse. Proslul zejména jako portrétista, postimpresionistický figuralista a kreslíř.

Hrabal se s ním seznámil na začátku třicátých let, kdy Frýdl žil v Nymburce. Jelikož vedle výtvarné činnosti psal rovněž básně, začal se stýkat s literáty soustředěnými kolem Nymburských listů. Pro ně také uspořádal několik přednášek o výtvarném umění. K nejnadanějším posluchačům patřili Gerhard Holeček (později rovněž výtvarník) a Bohumil Hrabal. Obě se s Frýdlem velmi sblížili.

Velká ztráta pro českou kulturu

V pondělí 9. listopadu se do světa rozletěla zpráva, že nás opustil Prof. František Dvořák, skvělý kunsthistorik a úžasný člověk.

Širší veřejnost ho měla možnost poznávat prostřednictvím jeho knih, z nichž se stávaly bestselery, nebo poutavě připravovaných procházek po historických místech Prahy uváděných v televizi. Tam se také objevovaly jeho pořady komponované jako portréty významných výtvarných umělců.

Osobně jsem se s Františkem Dvořákem setkával od počátku 90. let ve společnosti Bohumila Hrabala, po jehož odchodu se stal hlavní osobností úterního hrabalovského stolu v pivnici U Zlatého tygra, kam za ním často přicházeli jeho přátelé z uměleckého světa. Bylo úžasné poslouchat jeho vzpomínky na spoustu významných osobností, s nimiž se setkal, a na nejrůznější příhody z dob studií i profesionální kariéry. Vždy udivoval svými znalostmi literatury a divadla, ale rád také hovořil o sportu, především o fotbalu.

Jako člen Jonáš-klubu jsem měl také možnost se s panem profesorem setkat na dvou klubových večerech ve Faustově domě. Bylo to nejprve v lednu 2001, kdy si zde povídal s Adolfem Bornem a Vladimírem Suchánkem a u klavíru jim asistoval Mirek Kořínek, a pak ještě v únoru 2003 při besedě s Josefem Lieslerem, panem profesorem velmi ceněné. Členové klubu a všichni přátelé výtvarného umění se s ním také setkávali na mnoha vernisážích, především v Hollaru, ale i v dalších galeriích, kdy dokázal o vystavujícím umělci a jeho díle neobyčejně fundovaně a poutavě pohovořit. Úžasné zážitky přinášely i zájezdy za uměním, při nichž působil jako neúnavný průvodce ve světě galerií a muzeí.

Profesor Dvořák bude chybět nejen stolní společnosti u Zlatého tygra, ale celé naší kulturní veřejnosti, protože právě on

byl dokladem správnosti úvahy o relativitě délky lidského života vyřčené Janem Werichem. Ten to dokládal na příkladu spisovatele G. B. Shawa, který zemřel v 94 letech, ale pokud by tu zůstal další desítky let, měl by světu stále co hodnotného sdělit. A totéž platí i o Františku Dvořákovi, který i v devadesáti pěti letech stále četl, studoval a připravoval nové knihy.

Ivan Kott

AMERICKÝ SEN...

Foto z uvedení knihy v Čs. centru v New Yorku (9. listopadu 2015) – u počítače z knihy předčítá překladatel Paul Wilson.

V překladu Paula Wilsona na konci září 2015 vydalo v New Yorku nakladatelství A New Directions knihu Bohumila Hrabala „Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet“ pod názvem „Mr. Kafka and other tales from the time of the cult“.

Knihy se v krátké době setkala v americkém tisku s kladným hodnocením a nakladatelství se rozhodlo s vydáváním knih Bohumila Hrabala pokračovat. **Tomáš Mazal**

Filmové adaptace podle Bohumila Hrabala - 8

Starý papír, starý lis a Philippe Noiret

Příliš hlučná samota

Česko-francouzsko-německý koprodukční film uvedený do kin v roce 1994, scénář a režie Věra Čaís, kamera: Girolamo La Rosa, hudba Stanislas Syrewicz a Stéphane Moucha, kostýmy: Taťána Kovaříková. Ve Francii byl film uveden až v roce 2011.

Hrabalovo úchvatné podobenství Příliš hlučná samota převedla na plátno česko-francouzská režisérka Věra Čaís.

Hrdinou alegorie o zániku hodnot je stárnoucí podivín (Philippe Noiret), zaměstnaný ve sběrně starého papíru. Haňta lisuje zakvácené papíry z masny, bezcennou makulaturu i vzácné knihy. Během rutinní práce se noří do literárních a filozofických vizí a vzpomíná na svou životní lásku. Magický svět tohoto svérázného vzdělance se začne hroutit v momentě, kdy je do jeho dílny nainstalován moderní stroj...

„Film Příliš hlučná samota trpí polopatickou symbolikou a Hrabalovu originální látku zredukoval do pouhé artistní ilustrace,“ psala po uvedení do kin kritika.

Všeobecné mínění o filmu je, že se nepovedl. A to navzdory hvězdnému obsazení v čele s Philippem Noiretem.

Vyjádlil se k tomu i Jiří Menzel. Na otázku „Proč jste film Příliš hlučná samota netočil vy?“ odpověděl: „Protože jsem myslil, že ode mě je už „přehrabalováno“. Chtěl jsem, aby točil také někdo jiný, zejména mladší. Takže já jsem to Hrabalovi vrátil. Řekl jsem si, že nemám právo mít na Hrabala monopol, takže těch věcí je víc, co jsem od něj nechtěl dělat. Akorát tam to bylo špatně, že se to nedostalo do dobrých rukou.“

Z komentářů na internetu:

• Nejhorší adaptace nejlepší Hrabalovy knihy. Některé filmy radši neměly vůbec vzniknout. Tohle je jeden z nich.

• Musím se přiznat a nestydím se za to, že pár situací v tomto filmu jsem moc nepochopil. Ale to snad by mohlo přijít časem (nebo možná nikdy, kdo ví). Jinak atmosféra natáčená v prostředí sběrně je perfektně vykreslená i záběry z hospody neměly chybu. Určitě je to film zajímavý, i když je asi pro dost náročného diváka a není to žádná „oddychovka“. Bohumil Hrabal si tam také

zahrál, i když jeho herecké vystoupení mi připadalo docela legrační.

• Nepovedený film, jehož neúspěch pramení podle mě primárně už z toho, že se snaží spojit do jednoho celku povídku Baron Prášil z Hrabalových pábitelů (kterou zfilmoval Juraj Herz jako Sběrně surovosti) s jeho o dost pozdější novelou Příliš hlučná samota. Hrdinou obou je sice Haňta, ale kromě jména a zaměstnání je to úplně jiný člověk.

• Noiret zde hraje bezchybně, stejně jako ostatní sekundanti. Však v celkově šedé a neveselé „komedii“ chybí to podstatné – Hrabalova poetika. A pochybuji, že je to jen mojí zmlsaností režisérem (pouze stojí-li za kamerou) Menzelem.

• Pili jste někdy kakao z kozího mléka? Já ne, ale přesně to mi vytanulo na mysl po zhlédnutí filmu.

• Ani velký francouzský herec Philippe Noiret v hlavní roli Hanti mě moc nepřesvědčil. Asi to měl natočit Jiří Menzel. Vlastně Hrabala nejen nikdo neumí jako on, ale nikdo kromě něho zatím nepřesvědčil, že by Hrabala uměl převést na plátno.

Nádherné vyznání Bohumilu Hrabalovi a jeho dílu se objevilo na <http://dedaivan.blogspot.cz>:

„Mistře, včera v pozdních hodinách shlédl jsem konečně film „PŘÍLIŠ HLUČNÁ SAMOTA“, který byl, Mistře, natočen dle Vaší předlohy stejného jména, myslím. Jasně, četl jsem několik „VERZÍ“ této novely, tak, jak vycházely knižně, ba dokonce jsem měl to nevyсловné potěšení rozepisovat, nebo, chcete-li, opisovat tu verzi nejuplněnější a nejkrásnější, bez zásahů cenzora. Snad dokonce i bez zásahů Vašich – žádné „Klubu Poezie“, nic takového.“

Protože takto poučen a poznamenan – celý můj další život ubíral se k jedinému cíli.

Mistře, Haňta, toť obraz člověka, kterým stával jsem se v duchu, při čtení a v konečném důsledku víc a víc, stávám se jím i v životě skutečném, svém. Nikdy se mně, Mistře, nepodařilo do důsledku uskutečnit svou metamorfózu v Haňtu. Příliš mnoho překážek a neočekávaných odbočení stropil mi život pod knoutou Komunistů, Posléze, když již bylo jasné, že se nenaplní moje touha, stal jsem se člověkem „Nehantou“, avšak onen „vnitřní plamen“, neuhasitelný, ponesu v sobě dál, až do konce.

Představte si, Mistře, můj úlek. Místo Hanti, člověka, jenž vzdělán proti své vůli krásil život svůj i život lidí, které mívá a kteří mívají jeho, krásou, pábením a kladením důrazu na „lichou“, nikoli „plnou dobu“, NĚJAKÝ POSMUTNĚLE ŽOVIÁLNÍ STRÝC.

Kde je, kam se poděl ten krásný jazyk těhotný poezií – Haňta není přeci politovánímhodná persóna, kterou doba a čas kamsi vlekou. Kdepák, Haňta sám je strůjcem nej-

roztodivnějších her a hříček. Jeho samomluva je sama o sobě krásná, ale nenechme se zmást.

Mistře, film byl tvořen ještě za Vašeho života. Koneckonců v něm i hraje. Tak jako i Jiří, který jediný uměl se dotknout té poetiky, která každým pórem tryská z Vašich knih. Tak jak je možné, že jsme nuceni dívat se na film, jistě i mnohdy krásný a za srdce beroucí, ale ani omylem to není film o Haňtovi a jeho příliš hlučné samotě. Smutno mi z toho bylo a na mnoha místech nesouhlasně jsem mručel.

Před Vašima očima, Mistře, natočil někdo cizí film pro cizí oči a cizí zkušenost. Zůstává mně záhadou proč tedy.

Pokud, Mistře, Vás tento otevřený dopis dostihne, žádám o seslání HROMU a BLESKU na místo, kde leží kopie tohoto filmu.“

Zajímavosti:

Ve filmu rozpoznáte i zajímavá místa, kde se film natáčel: nymburské krematorium, slepé rameno Labe u Byšiček nedaleko Lysé nad Labem, restauraci Na Václavce v Praze 5...

Ve filmu si zahráli i kumpáni z restaurace U Zlatého tygra: Bohumil Hrabal, Vladimír Vodička, Jiří Rejtar, Ivo Vodseďálek, Ivan Kott, Václav Kadlec či Tomáš Mazal.

Hrají: Philippe Noiret – Hant'a (v českém znění Petr Pelzer), Jean-Claude Dreyfus – Šéf (českém znění Václav Knop), Vlastimil Brodský – Strýc Albert, Jiří Menzel – Profesor, Květa Fialová – Mančinka st., Dana Morávková – Mančinka ml., Martin Dejdar – Pedro, Michaela Kuklová – Tyrkysová cikánka, Yveta Blanarovičová – Atlasová cikánka, Agathe de La Fontaine – Ilonka (v českém znění Dana Morávková), Ivan Gübel – Obr, Milan Šteindler – Řidič, Markéta Hrušešová – Kráska, Bohumil Vávra – Sochař, Chantal Neuwirth – Servírka (v českém znění Naďa Konvalinková), Vincent Martin – Kostelník, Jacques Gyngisser – Zaměstnanec krematoria, Václav Knop – Úředník, Vladimír Javorský – Úředník, Alfréd Strejček – Baudelaire, Luba Skořepová – Hraběnka, Miluše Zoubková – Dáma s fialkami, Václav Kotva – Dělník, Pavel Vondruška – Erasmus Rotterdamský, Miriam Kantorková – Cikánka, Patrik Bořecký – Ježíš, Nelly Gajerová – Dáma ve vlaku, Bohumil Hrabal – Muž s vozíkem, Mirjana Čaís – Dáma v hospodě, Ivo Vodseďálek – César, kompars: Václav Kadlec, Vladimír Vodička, Tomáš Mazal, Jiří Rejtar, Voloda Hruška, Zdeno Pavelka, Jiří Brožek, Maria-Luisa Cosentino, Jiří Plachý, Ivan Kott.